

Гошовська Валентина Андріївна

*Доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри парламентаризму
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)*

<https://orcid.org/0000-0002-3011-4450>

e-mail: v.goshovska@gmail.com

Шестакова Юлія Володимирівна

*Доктор філософії з політології, асистент кафедри парламентаризму
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)*

<https://orcid.org/0000-0003-1060-4521>

e-mail: shestakova_y@ukr.net

ПУБЛІЧНИЙ АУДИТ ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

Резюме

Стаття присвячена дослідженню соціальної безпеки держави в умовах криз як багаторівневого стану захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави, що формується і трансформується під впливом воєнних, економічних та соціальних викликів. У центрі уваги – роль публічного аудиту як ключового інструменту демократичного врядування, здатного забезпечувати результативність соціальної політики через підвищення прозорості, підзвітності та раціональності використання публічних ресурсів. Обґрунтовано, що в кризових умовах публічний аудит виконує не лише контрольну, а й стратегічну функцію, сприяючи оптимізації соціальних програм, підвищенню їх адресності та мінімізації втрат ресурсів. На основі аналізу українських і зарубіжних наукових підходів уточнено зміст категорій «соціальна безпека» та «публічний аудит», розкрито основні функції аудиту – оцінювальну, запобіжну, коригуючу, легітимаційну та навчальну – у контексті забезпечення результативності соціальної політики. Окреслено взаємозв'язок публічного аудиту з іншими інструментами зміцнення соціальної безпеки держави в умовах криз, зокрема із системою соціального захисту та страхування, механізмами регулювання ринку праці,

програмами подолання бідності, антикорупційними заходами та системами моніторингу соціально-економічних ризиків. Підкреслено, що саме інтеграція аудиторських рекомендацій у процес ухвалення управлінських рішень забезпечує досягнення вимірюваних соціальних результатів і підвищує стійкість соціальної політики держави. Методологія дослідження базується на структурованому огляді літератури й проблемно-орієнтованому синтезі з ілюстраціями практики аудитів у сфері соціальної допомоги, медичних закупівель і пенсійного адміністрування.

Доведено, що впровадження рекомендацій аудиту підвищує адресність соціальних програм, розширює охоплення вразливих груп, зменшує втрати ресурсів і посилює фінансову стійкість за умов належної інтеграції інформаційних систем та ефективного механізму follow-up. В умовах війни, відбудови та євроінтеграційних реформ для України особливо важливими є аудит ефективності, інтеграція державних реєстрів, розвиток IT-аудиту та публічний контроль за виконанням рекомендацій.

Обґрунтовано необхідність реалізації комплексу заходів, що передбачає переорієнтацію аудиту на оцінку результативності та впливу, формування єдиної дата-екосистеми, підвищення професійних стандартів і компетентностей аудиторів, запровадження обов'язкового парламентського контролю за виконанням рекомендацій, а також узгодження аудиторських процедур із оглядами публічних витрат і антикорупційною політикою.

Ключові слова: антикорупційна політика; соціальна держава; публічний аудит; соціальна безпека; парламентський контроль; прозорість.

Вступ

У сучасних умовах глобальної нестабільності, соціально-економічних викликів та безпекових загроз забезпечення соціальної безпеки стає одним із пріоритетів державної політики будь-якої демократичної країни. Соціальна безпека, як комплексна характеристика стану суспільства, охоплює захист життєво важливих інтересів громадян від внутрішніх і зовнішніх загроз, гарантування стабільності соціальних відносин та доступу до базових благ.

В умовах посилення глобальної турбулентності, загострення соціально-економічних проблем і зростання безпекових ризиків питання забезпечення соціальної безпеки набуває статусу стратегічного напрямку державної політики демократичних держав. Соціальна безпека як інтегральний показник розвитку суспільства відображає рівень захищеності життєво важливих інтересів особи від внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечення сталості соціальних взаємин, а також гарантований доступ населення до основних соціальних благ і послуг.

Одним із визначальних механізмів забезпечення соціальної безпеки

є публічний аудит – інструмент незалежної, об'єктивної та системної оцінки діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних та комунальних підприємств з метою перевірки законності, ефективності, результативності та економності використання публічних ресурсів. Публічний аудит є складовою системи демократичного врядування, оскільки сприяє підвищенню підзвітності органів влади перед суспільством, зменшенню корупційних ризиків, підвищенню прозорості прийняття рішень.

Для України питання розбудови публічного аудиту як механізму зміцнення соціальної безпеки набуває особливої ваги, зважаючи на необхідність підвищення відкритості системи публічного управління, протидії корупційним практикам та забезпечення раціонального й результативного використання бюджетних ресурсів в умовах воєнного стану та в період повоєнної відбудови держави.

Світовий досвід розвинених демократій – зокрема США, Велика Британія, Канада, країни ЄС – засвідчує, що публічний аудит є важливим елементом демократичного контролю, що дозволяє не лише виявляти порушення, а й формувати рекомендації щодо удосконалення політики у сфері соціальної безпеки.

Тематика соціальної безпеки ґрунтовно розроблена у вітчизняній науковій літературі, зокрема у працях В. Гошовської [1; 2], О. Коваля [3], О. Сидорука [4], О. Новікова, О. Сидорчук, О. Панькова [5], О. Іляш [6].

Систематизація сучасних наукових джерел демонструє, що більшість авторів – І. Гнибіденко та А. Колот [7], В. Гошовська [2], О. Новікова [8], О. Скрипнюк, В. Тихий [9], Б. Шашків [10] та ін. – розглядають соціальну безпеку як інтегральну характеристику стану системи та її ключових підсистем, зосереджуючи увагу на чинниках і процесах, що на цей стан впливають. Водночас Е. Лібанова [11], О. Давидюк [12], В. Скуратівський і О. Линдюк [13], О. Сидорчук [14] та інші досліджують соціальну безпеку особи у тісному зв'язку з категоріями соціальної безпеки держави й суспільства. У цих підходах соціальна безпека осмислюється широко – як поняття, що охоплює систему соціальних відносин у суспільстві.

Проблематика публічного аудиту як важливого механізму забезпечення соціальної безпеки активно розробляється у зарубіжній науковій традиції та водночас привертає зростаючу увагу українських дослідників. Останні наукові розвідки частіше підкреслюють, що публічний аудит є одним із провідних інструментів забезпечення прозорості та підвищення результативності систем публічно-го управління. Т. Шестаковська акцентує увагу на тому, що публічний аудит виконує критичні функції: оцінює ефективність і дієвість управлінських

рішень, забезпечує відкритість і підзвітність влади, запобігає та виявляє шахрайство й корупційні практики, а також сприяє вдосконаленню управлінських процедур [15]. В дослідженнях Н. Обушної [16] та Д. Фундового [17] роль аудиту розглядається крізь призму здатності системи публічного управління адаптуватися до нових викликів, особливо в умовах криз та глобальної турбулентності. Наголошується, що публічний аудит не обмежується виявленням дисфункцій державних інституцій, а виступає дієвим інструментом формування стратегій модернізації управлінської системи.

Мета статті полягає у комплексному обґрунтуванні ролі публічного аудиту як інструменту забезпечення соціальної безпеки держави та розробленні практичних рекомендацій щодо підвищення його результативності в Україні. Завданнями дослідження є уточнення змісту понять «соціальна безпека» та «публічний аудит», обґрунтування їхнього взаємозв'язку; доведення актуальності публічного аудиту для України та зрілих демократій та визначення перспектив його застосування в Україні.

Методи дослідження

Методологічну базу дослідження сформовано на основі поєднання загальнонаукових і спеціальних методів, що забезпечило комплексний аналіз публічного аудиту як складової механізму гарантування соціальної безпеки держави та дозволило інтегрувати нормативно-інституційний підхід із практичними аспектами реалізації соціальної політики. Зокрема, структурно-логічний і системний методи використано для інтерпретації соціальної безпеки як категорії, яка охоплює взаємодію інтересів особи, суспільства та держави. Застосування цих підходів дало можливість розглянути публічний аудит у контексті системи інструментів забезпечення соціальної безпеки, а також виявити функціональний зв'язок із механізмами соціального захисту та страхування, регулюванням ринку праці, антикорупційними заходами й системами моніторингу соціально-економічних ризиків. Порівняльно-правовий метод дозволив уточнити категоріальний апарат дослідження, виявити спільні та відмінні риси моделей аудиту, а також визначити напрями адаптації міжнародних стандартів. Аналіз і синтез дали змогу трактування публічного аудиту як елементу демократичного врядування та виокремити його ключові функції – оцінювальну, запобіжну, коригуючу, легітимізаційну та навчальну. Синтез результатів дозволив пов'язати ці функції з конкретними соціальними ефектами: підвищенням адресності програм, охопленням вразливих груп і зменшенням втрат ресурсів. Метод структурованого огляду літератури застосовано для систематизації наукових джерел і офіційних аналітичних матеріалів з проблематики публічного аудиту, соціальної політики та безпеки. Він забезпечив репрезентативність теоретичної бази та дозволив виявити прогалини в дослідженні механізмів реалізації аудиторських рекомендацій (follow-up). Проблемно-орієнтований

підхід і кейс-аналіз використано для ілюстрації практики аудитів у сфері соціальної допомоги, медичних закушівель і пенсійного адміністрування. Застосування цих методів дало змогу показати, як результати аудиту трансформуються у вимірювані соціальні результати та за яких інституційних умов аудит справді зміцнює соціальну безпеку. Функціональний метод дозволив оцінити роль публічного аудиту в системі державного управління з позицій економності, результативності та справедливості використання ресурсів. На його основі обґрунтовано необхідність зміщення акценту з формальної відповідності процедур на оцінку досягнутих соціальних результатів. Інтерпретативний та прогностичний методи застосовано для формування рекомендацій щодо розвитку публічного аудиту в умовах війни, відбудови та євроінтеграційних реформ. Вони дали змогу окреслити перспективні напрями — розвиток аудиту ефективності, IT-аудиту, інтеграцію державних реєстрів і посилення публічного моніторингу виконання рекомендацій.

Результати дослідження

Соціальна безпека формує концептуальну основу для ухвалення рішень у сфері публічної політики, оскільки відображає спроможність інституцій і правових механізмів забезпечувати захист життєво важливих інтересів особи та суспільства. Вона осмислюється крізь призму взаємодії «особа – суспільство – держава» та ґрунтується на функціонуванні систем підзвітності й контролю.

У цьому контексті публічний аудит постає як інструмент демократичного врядування, спрямований на перевірку законності, економності та результативності використання публічних ресурсів.

За підходом В. Гошовської «соціальна безпека як людини, так і суспільства визначається зрілістю соціальних відносин у суспільстві, станом соціального захисту та рівнем соціальної безпеки у суспільстві» [2, с. 71].

Соціальна безпека визначається нею як «гарантована правова та інституційна захищеність життєво важливих соціальних інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз, а також як похідна від зрілості соціальних відносин і стану соціального захисту» [1].

Це визначення підкреслює комплексний характер соціальної безпеки. Вона не обмежується лише матеріальними чи законодавчими аспектами, а охоплює глибокі соціальні взаємодії, які характеризують суспільну зрілість, рівень доступності соціальних гарантій і загальну стійкість соціальної структури [1].

Наголошується на важливості трьох ключових компонентів:

- зрілості соціальних відносин — тобто рівні соціальної згуртованості, довіри й взаємодії серед різних верств суспільства;

- стані соціального захисту — наявності інституцій, структур і механізмів, які реально захищають громадян;

- загальному рівні соціальної безпеки — інтеграція матеріальних, правових, інституційних аспектів, що утворюють безпечне середовище на всіх рівнях [2].

Отже, трактування категорії здійснюється на основі комплексного підходу, який поєднує рівень соціальної зрілості суспільства із функціонуванням ефективних систем соціального захисту. Соціальна безпека розуміється як стан гарантованої правової й інституційної захищеності життєво важливих соціальних інтересів особи та суспільства від внутрішніх і зовнішніх загроз, що акцентує увагу на необхідності належної роботи як нормативно-правових інструментів, так і організаційних механізмів їх реалізації.

Водночас, публічний аудит — це незалежна професійна оцінка законності, ефективності та результативності управлінських рішень і витрачання публічних коштів, спрямована на підзвітність, прозорість і підвищення якості врядування [15-17].

Із сучасних досліджень вбачається публічний аудит виконує щонайменше п'ять функцій: оцінювальну (ефективність/результативність програм); 2) запобіжну (антифрод, антикорупція); 3) коригуючу (рекомендації політики та менеджменту); 4) легітимаційну (довіра громадян); 5) навчальну (поширення кращих практик) [15; 16]. В умовах криз і глобальної нестабільності аудит також відіграє адаптаційну роль, допомагаючи налаштовувати системи до нових ризиків і невизначеності [16; 17].

Практика доводить, що якісний аудит здатен змінювати результати для людей, а саме:

- соціальні програми та адресність: аудити виявляють помилки таргетування, дублювання виплат, слабкі критерії потреби — це приводить до перерахунку правил і підвищення охоплення вразливих груп [6; 15].

- охорона здоров'я і закупівлі: огляди ефективності закупівель та логістики (ліки, обладнання) знижують втрати і підвищують доступність послуг, особливо на місцевому рівні [15; 16].

- пенсійні та страхові механізми: аудит вказує на структурні дефіцити, стимулює параметричні зміни та цифровізацію адміністрування, що посилює фінансову стійкість системи соціального захисту [12; 16].

- антикорупційні ефекти: системні рекомендації щодо внутрішнього контролю, прозорості та відкритих даних зменшують корупційні ризики і зміцнюють довіру до інституцій [15-17].

Говорячи про взаємозв'язок публічного аудиту та соціальної безпеки ми прослідкували причинно-наслідковий ланцюг, який виглядає так:

аудит → виявлення ризиків/неефективностей → управлінські рішення → кращий дизайн програм → підвищення захищеності населення.

Отже, публічний аудит формує матеріальні (економність, результативність) та інституційні (підзвітність, прозорість) передумови соціальної безпеки [1; 5; 7; 15].

За інтегрованого бачення рівнів «особа — суспільство — держава» аудит виступає механізмом зв'язку між дотриманням фінансових правил і бажаними соціальними результатами — доступом, справедливістю та стійкістю.

Розгортаючи цей ланцюг, варто підкреслити, що різні види аудиту — фінансовий, комплаєнс і аудит ефективності — впливають на соціальну безпеку різними механізмами. Фінансовий аудит зменшує витрати втрат і шахрайства, забезпечуючи ресурсну базу програм (економність); аудит відповідності вирівнює практики застосування норм і критеріїв доступу (справедливість); аудит ефективності тестує «теорію змін» програм, допомагаючи переробляти правила таргетування, стандарти послуг і управлінські процеси (результативність) [1; 4; 6; 15]. Рекомендації аудиту зазвичай стосуються: (а) перепроєктування критеріїв і процедур (наприклад, інтеграція реєстрів для зменшення помилок включення/виключення); (б) зміцнення внутрішнього контролю (розмежування повноважень, ризик-реєстри, карти процесів); (в) підвищення прозорості (публічні звіти, відкриті дані, індикатори доступу) — і саме через ці зміни досягаються соціальні результати [1; 5; 7; 15].

Результативність аудиту набуває накопичувального характеру за умови вибудови повного циклу його реалізації: діагностика → управлінська реакція → впровадження → моніторинг → повторна перевірка.

Системне впровадження follow-up (дорожні карти, відповідальні особи, контроль строків, публічний облік) змінює аудиторські звіти з простого факту оприлюднення на інструмент дії. Це підвищує довіру до інститутів на рівні «держава — суспільство» та покращує доступність і якість соціальних послуг на рівні «особа» [14-16].

У періоди кризових явищ та підвищеної невизначеності (воєнний стан, шоки на ринку праці, епідемії) аудити виконують адаптаційну функцію: швидко виявляють вузькі місця, пропонують ризик-пропорційні контролю і режим «пост-події» перевірок, що дозволяє зберігати баланс між оперативністю рішень і належним контролем [15-16]. В той же час інтеграція цифрових інструментів (перехресні перевірки реєстрів, аналітика ризиків, трекінг виконання рекомендацій) забезпечує точність таргетування, скорочує дублювання виплат і підвищує стійкість системи соціального захисту до зловживань і шоків [5; 7; 15].

Разом із тим, публічний аудит не є єдиним інструментом забезпечення соціальної безпеки. До комплексу таких інструментів належать: система соціального захисту і соціального страхування, державний нагляд за дотриманням трудових прав, моніторинг і прогнозування соціально-економічних ризиків, антикорупційні механізми, державний фінансовий контроль, розвиток інститутів громадянського суспільства та медіа-контролю.

До інструментів, які доповнюють публічний аудит і формують цілісну систему забезпечення соціальної безпеки, належать:

- соціальний захист і страхування (пенсійні, медичні, допомоги за безробіттям);
- регулювання ринку праці та активні програми зайнятості;
- боротьбу з бідністю, адресні трансферти, соціальні стандарти;
- антикорупційні та комплаєнс-механізми, внутрішній контроль у публічному секторі;
- моніторинг ризиків і стратегічне планування (оцінка соціальних ризиків, демографічні прогнози) [4; 6; 12; 14-16].

Ці інструменти доповнюють аудит, а не замінюють його: без незалежної оцінки складно забезпечити належну підзвітність та корекцію політик.

У розвинених демократичних державах публічний аудит виступає невід'ємним елементом системи стримувань і противаг та інструментом контролю обґрунтованості бюджетних витрат. Для України значення публічного аудиту набуває особливої ваги в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій, потреби масштабної відбудови, реалізації євроінтеграційного курсу та ресурсних обмежень, коли кожна бюджетна гривня повинна забезпечувати відчутний і вимірюваний соціальний результат. Вітчизняні наукові дослідження та практичні напрацювання у сфері соціальної політики, подолання бідності, зменшення нерівності та регулювання ринку праці формують підґрунтя для інтеграції аудиту з досягненням стратегічних соціальних цілей держави.

Перспективи вдосконалення публічного аудиту у сфері соціальної безпеки України полягають у:

- зміщенні фокуса на аудит ефективності (результативність/вплив), а не лише на відповідність — насамперед для великих соціальних програм [15-17];
- єдиній дата-екосистемі: інтеграція реєстрів отримувачів, відкриті дані, аналітика ризиків для таргетування і виявлення зловживань;
- стандартах і компетенціях: посилення методології, підготовка аудиторів, використання ризик-орієнтованого підходу та IT-аудиту;

- сталому follow-up: обов'язкові дорожні карти виконання рекомендацій, публічний моніторинг і парламентський нагляд;
- участі громадян: інституціалізація громадського контролю, зворотного зв'язку користувачів послуг, механізмів скарг;
- синергії з іншими інструментами: погодження аудиту з політикою соціального захисту, ринку праці та антикорупційними інструментами для спільних цілей [4; 6; 12; 15-17].

Для зрілих демократій публічний аудит є невід'ємною складовою системи стримувань і противаг та інструментом «value for money», що поєднує бюджетну дисципліну з відчутними соціальними результатами — доступністю, справедливістю та стійкістю послуг. Саме завдяки незалежності, ризик-орієнтованості та прозорості аудиторські інститути підсилюють довіру громадян, забезпечують підзвітність уряду і прискорюють навчання системи на власних помилках [15-17]. Для України потреба в такому інструменті є критичною: війна і післявоєнне відновлення, ресурсні обмеження та євроінтеграційна траєкторія роблять обґрунтованість кожної бюджетної гривні суспільно значущою вимогою. Публічний аудит напряму впливає на здатність соціальної держави виконувати обіцянки — охоплювати вразливі групи, підвищувати адресність допомоги та утримувати фінансову стійкість системи соціального захисту [4; 15-17].

Висновки

У межах дослідження уточнено зміст категорій «соціальна безпека» та «публічний аудит» і доведено, що соціальна безпека — багатовимірний стан захищеності, який залежить від якості інститутів і політик. Публічний аудит підсилює цю якість через підзвітність, прозорість і виправлення неефективностей, безпосередньо впливаючи на охоплення, справедливість та стійкість соціальних програм.

Обґрунтовано, що взаємозв'язок публічного аудиту та соціальної безпеки має причинно-наслідковий характер: через виявлення ризиків, неефективностей і дисфункцій у використанні публічних ресурсів аудит формує підґрунтя для коригування управлінських рішень, удосконалення дизайну соціальних програм і підвищення їх адресності. Таким чином створюються матеріальні та організаційні передумови зміцнення соціальної безпеки на рівнях «особа – суспільство – держава».

Водночас публічний аудит функціонує у взаємодії з іншими складовими механізми забезпечення соціальної безпеки – системою соціального захисту й страхування, регулюванням ринку праці, антикорупційною політикою, стратегічним плануванням і моніторингом ризиків. Саме інтеграція аудиторських рекомендацій у процес формування та реалізації політики забезпечує трансформацію фінансової дисципліни у вимірюваний соціальний ефект.

Для розвинених демократій публічний аудит є невід’ємним елементом системи стримувань і противаг, що поєднує бюджетну підзвітність із принципом «value for money» та сприяє зміцненню суспільної довіри. Для України його значення набуває особливої актуальності в умовах воєнних і повоєнних трансформацій, ресурсних обмежень та євроінтеграційних зобов’язань.

В українських умовах подальший розвиток цього інструменту пов’язується з посиленням аудиту результативності, інтеграцією державних реєстрів і інформаційних систем, забезпеченням системного виконання рекомендацій, а також із розширенням громадського та парламентського контролю. Реалізація зазначених кроків дозволить узгодити завдання повоєнної відбудови й європейської інтеграції з базовою функцією соціальної держави — гарантуванням належного захисту людини та суспільства.

Список посилань

1. Гошовська В. А. Соціальна домінанта національної безпеки. Стратегічна панорама. 2003. № 2. С. 94 — 99.
2. Гошовська В. А. Соціальна безпека: пошук нової парадигми. Соціальна безпека: пошук нової парадигми: зб. наук. праць. Київ, 2003. С. 11 — 19.
3. Коваль О. П. Семантика та сутність терміна «соціальна безпека». Стратегічні пріоритети. 2016. № 2 (39). С. 58 — 65.
4. Сидорчук О. Г. Соціальна безпека: державне регулювання та організаційно-економічне забезпечення: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 492 с.
5. Новікова О. Ф., Сидорчук О. Г., Панькова О. В. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки: монографія. Київ; Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с.
6. Ляш О. І. Системна парадигма соціальної безпеки на різних рівнях суспільної ієрархії. Механізм регулювання економіки. 2011. № 2. С. 23 — 32.
7. Соціальна безпека: теорія та українська практика: монографія / І. Ф. Гнибіденко, А. М. Колот, О. Ф. Новікова та ін.; за ред. І. Ф. Гнибіденка, А. М. Колота, В. В. Рогової. Київ: КНЕУ, 2006. 292 с.
8. Новікова О. Ф. Соціальна безпека: організаційно-економічні проблеми і шляхи їх вирішення: монографія. Донецьк: ІЕП НАН України, 1997. 460 с.
9. Скрипнюк О. В., Тихий В. П. Соціальна держава і проблеми забезпечення соціальної безпеки. Вісник Конституційного Суду України. 2002. № 2. С. 45 — 52.

10. Сташків Б. І. Соціальна безпека як інститут права соціального захисту населення. Актуальні проблеми держави і права. 2007. Вип. 30. С. 239 – 244.
11. Лібанова Е. М., Палій О. М. Ринок праці та соціальний захист: навч. посіб. Київ: Основи, 2004. 491 с.
12. Давидюк О. О. Соціальна безпека: проблеми теоретичного аналізу та побудови системи показників. Центр політико-правових реформ. URL: <http://www.cpsr.org.ua> (дата звернення: 11.08.2025).
13. Скуратівський В., Линдюк О. Соціальна безпека українського суспільства та шляхи її забезпечення. Вісник Національної академії державного управління. 2011. № 3. С. 194 – 204.
14. Сидорчук О. Г. Соціальна безпека: державне регулювання та організаційно-економічне забезпечення: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 492 с.
15. Шестаковська Т. Публічний аудит як інструмент забезпечення прозорості механізмів державного управління. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2023. № 1 (79).
16. Обушна Н. І. Публічний аудит як модернізаційний механізм державного управління в Україні. Державне управління: теорія та практика. 2015. № 1. С. 41 – 48.
17. Обушна Н. І., Фундовний Д. Інноваційність публічного аудиту в умовах модернізації публічного управління. Наукові перспективи. 2023. № 7 (37).

References:

1. Goshovska, V. A. (2003). Social dominance of national security [In Ukrainian]. *Stratehichna Panorama*, (2), 94 – 99.
2. Goshovska, V. A. (2003). Social security: Searching for a new paradigm [In Ukrainian]. In *Social Security: A Search for a New Paradigm*. Kyiv, 11 – 19.
3. Koval, O. P. (2016). Semantics and the essence of the term “social security” [In Ukrainian]. *Stratehichni Priorytety*, 2(39), 58 – 65.
4. Sydorchuk, O. H. (2018). Social security: State regulation and organizational-economic support [Monograph, in Ukrainian]. Lviv: LRIDU NADU.
5. Novikova, O. F., Sydorchuk, O. H., & Pankova, O. V. (2018). Social security in Ukraine: Expert assessments [Monograph, in Ukrainian]. Kyiv & Lviv: LRIDU NADU.

6. Iliash, O. I. (2011). System paradigm of social security at different levels of the social hierarchy [In Ukrainian]. *Mekhanizm Rehuliuвання Ekonomiky*, (2), 23 – 32.
7. Hnybidenko, I. F., Kolot, A. M., Novikova, O. F., et al. (2006). *Social security: Theory and Ukrainian practice* [Monograph, in Ukrainian]. Kyiv: KNEU.
8. Novikova, O. F. (1997). *Social security: Organizational and economic problems and solutions* [Monograph, in Ukrainian]. Donetsk: IEP NAS of Ukraine.
9. Skrypniuk, O. V., & Tykhyi, V. P. (2002). The social state and the problem of ensuring social security [In Ukrainian]. *Visnyk Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy*, (2), 45 – 52.
10. Stashkiv, B. I. (2007). Social security as an institute of social protection law [In Ukrainian]. *Aktualni Problemy Derzhavy i Prava*, (30), 239 – 244.
11. Libanova, E. M., & Pali, O. M. (2004). *Labour market and social protection* [Textbook, in Ukrainian]. Kyiv: Osnovy.
12. Davydiuk, O. O. (2010). *Social security: Problems of theoretical analysis and indicator systems* [In Ukrainian]. Center for Political and Legal Reforms. URL: <http://www.cpsr.org.ua>.
13. Skurativskiy, V., & Lyndiuk, O. (2011). Social security of Ukrainian society and ways to ensure it [In Ukrainian]. *Visnyk Natsionalnoi Akademii Derzhavnogo Upravlinnia*, (3), 194 – 204.
14. Sydoruk O. H. *Social Security: State Regulation and Organizational-Economic Support: Monograph*. [In Ukrainian]. Lviv: LRIDU NADU, 2018. 492 p.
15. Shestakovska, T. (2023). Public audit as a tool for ensuring transparency in public administration mechanisms [In Ukrainian]. *Derzhava ta Rehiony. Seriya: Publichne Upravlinnia i Administruvannya*, 1 (79).
16. Obushna, N. (2015). Public audit as a modernization mechanism of public administration in Ukraine [In Ukrainian]. *Derzhavne Upravlinnia: Teoriia ta Praktyka*, (1), 41 – 48.
17. Obushna, N., & Fundovnyi, D. (2023). Innovativeness of public audit amid modernization of public administration [In Ukrainian]. *Naukovi Perspektyvy*, 7(37).

Valentina Goshovska

Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Parliamentarianism Department of the Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service

Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0002-3011-4450>

e-mail: v.goshovska@gmail.com

Yuliia Shestakova

Ph.D in Political Sciences, assistant of the Parliamentarianism Department of the Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service

Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0003-1060-4521>

e-mail: shestakova_y@ukr.net

PUBLIC AUDIT AS A FACTOR OF THE RESILIENCE OF THE SOCIAL STATE

Abstract

The article examines state social security under crisis conditions as a multi-level state of protection of the vital interests of the individual, society, and the state, shaped and transformed under the influence of military, economic, and social challenges. The focus is placed on the role of public audit as a key instrument of democratic governance capable of ensuring the effectiveness of social policy through enhanced transparency, accountability, and the rational use of public resources.

It is substantiated that in times of crisis public audit performs not only a control function but also a strategic one, contributing to the optimization of social programmes, improving their targeting accuracy, and minimizing resource losses. Based on an analysis of Ukrainian and international scholarly approaches, the study clarifies the content of the categories “social security” and “public audit” and identifies the core functions of audit — evaluative, preventive, corrective, legitimizing, and educational — in the context of ensuring social policy effectiveness.

The article outlines the interconnection between public audit and other instruments for strengthening state social security in crisis conditions, including social protection and insurance systems, labour market regulation mechanisms, anti-poverty programmes, anti-corruption measures, and socio-economic risk monitoring systems. It is emphasized that the integration of audit recommendations into the decision-making process ensures measurable social outcomes and enhances the resilience of state social policy.

The research methodology is based on a structured literature review and problem-oriented synthesis, supported by practice-based illustrations from audits in the fields of social assistance, healthcare procurement, and pension administration.

The findings demonstrate that the implementation of audit recommendations increases the targeting accuracy of social programmes, expands coverage of vulnerable groups, reduces resource leakages, and strengthens fiscal sustainability, provided that information systems are properly integrated and effective follow-up mechanisms are institutionalized. In the context of war, post-war recovery, and EU integration reforms, performance auditing, integration of state registries, development of IT audit capacity, and public oversight of recommendation implementation are of particular importance for Ukraine.

The article substantiates the need to implement a comprehensive set of measures, including reorienting audit toward performance and impact assessment, building a unified data ecosystem, enhancing professional standards and auditors' competencies, introducing mandatory parliamentary oversight of follow-up, and aligning audit procedures with public expenditure reviews and anti-corruption policy.

Keywords: anti-corruption policy; welfare state; public audit; social security; parliamentary oversight; transparency.

Стаття надійшла до редакції 04.11.25

© Гошовська В. А., Шестакова Ю. В., 2025